

SEGURETAT i L·LICÈNCIES en activitats de circ

ÍNDEX

2 Introducció

3 L'ocupació de la via pública (i privada)

3 L'ocupació de l'espai privat

4 Documentació per obtenir un permís d'ocupació i llicència d'activitat

5 La llicència d'activitat

7 Pòlissa de responsabilitat civil

10 La seguretat i l'homologació d'estructures

10 Certificacions de solidesa

12 Busca i troba un bon enginyer professional

13 Les administracions

14 Pla de riscos laborals (PRL)

14 Arribada, muntatge, actuació i desmuntatge

15 Riscos i accidents *in itinere*

16 Annexos sobre PRL

INTRODUCCIÓ

El risc zero no existeix en cap àmbit de la nostra vida. Tot el que fem i on ens desenvolupem implica, sempre, la possibilitat que alguna cosa no funcioni bé i, el que és pitjor, provoqui danys a tercers. Quan ens disposem a fer un muntatge per a una actuació amb públic ens convertim automàticament en generadors de risc, cosa que ens obliga a prendre'n consciència i, en conseqüència, prendre totes les mesures adequades que depenguin de nosaltres.

Mentre no passa res, que per sort és molt sovint, el risc de provocar danys queda invisibilitzat per la quotidianitat dels nostres actes, però quan s'esdevé un accident aflora, immediatament, la possibilitat —convertida en acusació— de no haver pres totes les mesures que calia o de no tenir les cobertures legals i econòmiques per fer front a les possibles demandes que sempre es generen després d'un incident o accident.

Aquesta guia és un recurs per tenir present el que ens cal per estar ben coberts i poder respondre i també com hem de fer les coses per evitar, tant com sigui possible, l'accident fatal. De vegades és inquietant parlar-ne per avançat, el que és realment inquietant és adonar-te, després que hagi succeït quelcom, que no havies pres mesures.

I aleshores ja és tard. ●

L'OCUPACIÓ DE LA VIA PÚBLICA (I PRIVADA)

Sempre calen permisos per actuar a la via pública. Els permisos són sempre a càrrec de l'entitat organitzadora, ja sigui l'administració mateixa o un ens privat. Si som artistes contractats, se suposa que l'obtenció d'aquests permisos és sempre a càrrec i responsabilitat de qui ha fet la contractació. Això no eximeix l'artista de deures i responsabilitats, que veurem més endavant.

Si l'artista és qui ha sol·licitat el permís per ocupar la via pública, ja sigui amb un espectacle amb petites estructures de circ (trapezis, cordes, bàscules, etc.) o bé amb una carpa o estructura que requereix muntatge i dins la qual és on se situa el públic, aleshores l'artista és qui ha de fer front a totes les possibles peticions per part de l'administració, que van molt més enllà d'obtenir el permís per poder actuar. De la mateixa manera, encara que no sigui l'artista qui demana el permís, sinó l'administració que el contracta, se li pot demanar la documentació igualment (detallada més endavant en aquest document).

L'ocupació de l'espai privat

Sovint s'ha pensat que si no es fa servir l'espai públic (carrers, places o terrenys) i es disposa d'un espai privat (llogat o cedit) no cal demanar permisos. Això no és així.

Cal distingir entre el **permís d'ocupació** i la **llicència d'activitat**. Tot i que són dos conceptes diferents, de vegades es poden simplificar en un de sol. Això pot passar en espectacles de poc muntatge en què l'administració consideri que, com que estan emmarcats en un període festiu o programacional concret, no cal el tràmit de llicència.

El permís d'ocupació d'un espai públic és el que ens permet ocupar uns metres quadrats de l'espai. Ja sigui un carrer, una plaça, un terreny, un descampat, un aparcament, etc. Cal emplenar una instància per demanar-lo i sol tenir un preu proporcional a l'espai ocupat.

L'OCUPACIÓ DE LA VIA PÚBLICA (I PRIVADA)

Documentació per obtenir un permís d'ocupació i llicència d'activitat

A l'hora de sol·licitar qualsevol d'aquests dos permisos necessitarem la següent documentació:

- CIF de la persona o entitat sol·licitants, titular de l'estructura que s'hagi d'instal·lar
- Memòria del Projecte Tècnic
- Pòlissa de RC (pàg. 7)

CIF de la persona o entitat sol·licitant

Sense CIF no hi ha possibilitat d'exercir cap mena d'activitat.

Memòria del Projecte tècnic

S'entén per **Memòria del Projecte Tècnic** aquella que descriu tots els elements que conformen el muntatge i que s'hi instal·laran. Això vol dir:

- Definició de l'espai escènic, amb els metres d'ocupació
- Descripció dels elements que es fan servir: estructures, ponts, artefactes circenses, trapezis...
- Croquis de tot el muntatge
- Guia de muntatge (de tot el procés)
- Detall de prevenció de riscos laborals de la companyia

En aquesta memòria —tan llarga o tan breu com calgui— s'ha de recollir tot allò referent al que es fa durant el muntatge, l'actuació i el desmuntatge. És per això que un dels elements de la memòria és l'apartat de **prevenció de riscos laborals**. No és cap altra cosa que la redacció dels vostres processos: com munteu, com us protegeu, com protegeu l'entorn, com actueu en cas d'accident etc. No patiu, els despatxos d'enginyeria avesats a la redacció d'aquestes memòries i plans redactaran el que s'ajusti millor al vostre format, ja sigueu una companyia de 2 persones o de 20.

RECOMANO, de la mateixa manera que es realitza un dossier artístic, fer un dossier o memòria tècnica amb plànols i croquis del muntatge i dels elements, acompanyants de les certificacions dels aparells, com detallaré en el punt següent.

Una memòria tècnica del vostre projecte pot tenir un cost d'entre 300€ i 1000€

L'OCUPACIÓ DE LA VIA PÚBLICA (I PRIVADA)

La llicència d'activitat

És la que us permet exercir una activitat —artística o també comercial o industrial— en un espai concret (públic o privat) i en un calendari prèviament definit. Si no s'ha obtingut el permís d'ocupació, mai ens concediran la llicència d'activitat, que hi va vinculada directament.

En canvi, pot passar que malgrat haver obtingut el **permís d'ocupació**, després ens acabin denegant la **llicència d'activitat**. Per què? Perquè són coses diferents valorades des de diferents punts de vista que veurem a continuació.

Per obtenir la llicència d'activitat, que és un pas immediatament posterior a l'obtenció del permís d'ocupació, el material que s'ha de lliurar és el mateix de la Memòria del Projecte Tècnic, però concretant-hi:

- Dies i hores de l'espectacle/formació/taller. Cal detallar-ho ja que els horaris poden ser un element decisiu a l'hora de concedir, o no, una llicència.
- Annexos específics on es vegi el nostre muntatge instal·lat al lloc on anirà realment.
- Comprovació que l'execució de l'activitat rep informes favorables de Via Pública, Seguretat ciutadana —policia— i Protecció Civil. Si algun d'aquests departaments emet un dictamen no favorable és molt probable que no puguem realitzar l'activitat.

La contaminació acústica és un valor que es posa cada dia més damunt la taula. Com que haureu fet i presentat una memòria de l'activitat, paga la pena dedicar-ne un paràgraf a ressaltar els paràmetres acústics en què es desenvolupa l'activitat. El despatx d'enginyeria encarregat de la memòria sabrà ponderar en quin marc acústic es troba l'activitat i en detallarà el nivell d'impacte sonor. Aquest impacte sonor és molt més sensible en activitats tipus concerts musicals i similars, però el concepte d'impacte acústic ja es troba en totes les taules de deliberació de les administracions a l'hora de donar o denegar permisos.

En el cas de les estructures amb carpes, la memòria exhaustiva i completa de tot el muntatge és imprescindible per accedir a la llicència. I si es tractés d'un muntatge complex i sensible per a la seguretat, hi hauria aspectes sense els quals seria impossible obtenir la llicència d'activitat com ara:

- Ignifugacions
- Tensió dels materials

L'OCUPACIÓ DE LA VIA PÚBLICA (I PRIVADA)

- Plans de prevenció i evacuació
- Sortides d'emergència
- Extintors (en qualitat i amb revisions al dia)

Alguns d'aquests aspectes, a més, necessiten les certificacions que són vigents, dins de la memòria, per la qual cosa cal tenir molt present que:

- Els extintors no estan caducats i que en la memòria se'n detallen les dates de revisió.
- La ignifugació de les carpes està certificada amb proves de laboratori que cal fer i actualitzar cada 5 anys mínim.

L'administració pot demanar de fer una **acta de control inicial** mitjançant una entitat col·laboradora de l'administració que fa una inspecció de tot el muntatge i n'emet una acta. És un certificat que, a tots els efectes, servirà a l'ajuntament de fonament per concedir la llicència.

Una acta de control inicial té un cost d'entre 250€ i 350€.

L'OCUPACIÓ DE LA VIA PÚBLICA (I PRIVADA)

Pòlissa de responsabilitat civil

És imprescindible tenir una Pòlissa de RC vigent.

La pòlissa serveix per cobrir qualsevol dany a tercers (públic, vianants, altres persones col·laboradores, etc.) **La normativa no permet fer cap tipus d'activitat sense tenir Pòlissa de RC.** N'hi ha de molts tipus i es calcula quina ens pertoca a partir de dades bàsiques: l'aforament habitual de les actuacions realitzades o el volum de facturació anual serveixen per valorar el volum de riscos, entre d'altres.

Es pot donar el cas que l'administració que ens contracta consideri que l'import cobert per la nostra assegurança és inferior al que ells ens volen demanar. La llei marca uns ventalls amb mínims i màxims en funció de l'aforament, i ens veuríem obligats a fer una ampliació puntual de la nostra assegurança si ens ho requereixen. Passa poc sovint però poc passar. Això sí, assegureu-vos que els imports assegurats de la vostra pòlissa destinats a indemnitzacions en cas d'accident són raonables. No aneu al mínim.

Un detall important de les Pòlisses de RC és que dins de la cadena d'intervinents en una programació o actuació, cadascú està **obligat** a tenir la seva pròpia assegurança: el responsable del teatre o espai, l'empresa intermediadora si n'hi ha i l'artista. En cas de fatalitat, l'intervinent que no tingui la seva corresponent Pòlissa de RC seria qui en sortiria realment malparat, sobretot en cas d'accidents greus.

**Ah! No n'hi ha prou amb presentar la pòlissa.
Cal, sempre, adjuntar el rebut bancari vigent.**

Per a què serveix una Pòlissa de RC?

Per si una persona del públic s'entrebanca amb el peu d'un altaveu. Per si un element de l'espectacle surt disparat i impacta en el públic. Per si mentre estem fent el muntatge, un vianant irresponsable passa pel mig i pren mal. En aquest cas, el primer que ens passaria és que seríem acusats de no haver senyalitzat i protegit convenientment la zona de treball. Per si algun element de l'estructura cedeix, impacta en públic o vianants o, senzillament, fa malbé elements del mobiliari urbà, vehicles, aparadors o... el que hi hagi pel voltant. Per si algun element de l'espai es fa malbé arran del nostre muntatge. El terra, un fanal, una paperera, una paret... Qualsevol element que hagi sortit perjudicat pel nostre muntatge.

L'OCUPACIÓ DE LA VIA PÚBLICA (I PRIVADA)

I no oblidem mai que si el dany és (només) material, benvingut sigui, malgrat tot. Com a artistes i persones responsables que treballen per al públic, no hi ha res pitjor i més lamentable que el fet que una persona espectadora prengui mal mentre gaudia de l'espectacle.

Taula de quanties mínimes que han de cobrir les Pòlisses de RC

La realització d'espectacles públics o activitats recreatives que es duguin a terme en vies públiques i ocupin espais oberts d'ús públic no delimitats requerirà la contractació d'una Pòlissa d'assegurances de Responsabilitat Civil per una quantia mínima de 601.000€ de capital assegurat.

En cas d'espais amb aforaments limitats, la taula de capitals és aquesta:

Fins a 100 persones d'aforament:	300.000 € de capital assegurat
Fins a 300 persones d'aforament:	600.000 € de capital assegurat
Fins a 1.000 persones d'aforament:	900.000 € de capital assegurat
Fins a 1.500 persones d'aforament:	1.200.000 € de capital assegurat
Fins a 2.500 persones d'aforament:	1.600.000 € de capital assegurat
Fins a 5.000 persones d'aforament:	2.000.000 € de capital assegurat

La Pòlissa de RC és un requisit que resultarà indispensable a l'hora de plantejar qualsevol relació contractual amb l'administració, i comporta directament tenir cobertes les responsabilitats a tercers (el públic).

Altres tipus d'assegurança

Hi ha, però, altres assegurances (no obligatòries) que la companyia o empresa es pot plantejar contractar, sempre pensant en tenir les màximes garanties de resposta en cas d'incidents o accidents.

Pòlisses d'accidents

Pensades per donar cobertures mèdiques, sanitàries i també econòmiques a membres de l'empresa en cas d'accident.

Pòlisses per suspensió

Cada cop més vigents, i de moda —i també controvertides— estan pensades per cobrir el titular davant de la paralització de l'activitat per

L'OCUPACIÓ DE LA VIA PÚBLICA (I PRIVADA)

força major pròpia o de tercers. Durant la pandèmia de la covid-19, les empreses que tenien contractades aquest tipus de pòlisses van ser rescabaldades econòmicament pel fet de no poder exercir l'activitat per força major. Més que mai, cal llegir la lletra petita tant pel que fa a les quanties de cobertura com als motius d'aplicació.

Qualsevol corredoria d'assegurances us pot proporcionar aquests tipus de pòlisses. Sobretot la de RC, ja que és la més usada i reclamada actualment. Cal asseure's bé i explicar la casuística de cada empresa per afinar bé la contractació de la pòlissa.

Ho diré clar: el mercat de les assegurances és una selva. I quan hi ha incidents i cal fer ús de la pòlissa és quan t'adones de si tens la pòlissa o la corredoria indicada.

Documentació amb informació adicional sobre pòlisses:

- Decret 112/2021 sobre regulació i quanties de les Pòlisses de RC.
- Mapa de pòlisses que pot ser d'interès per tenir una visió de conjunt.

LA SEGURETAT I L'HOMOLOGACIÓ D'ESTRUCTURES

Certificacions de solidesa

Hi ha la següent premissa bàsica:

Qualsevol estructura muntada o instal·lada ha de complir la normativa de seguretat, per la qual cosa pot ser requerida per part de l'administració. Tant si es tracta d'un escenari, una bastida, un pont de llums o qualsevol estructura del tipus que sigui.

Per entendre'ns, quan es fa el muntatge d'un escenari, sigui de les mides que sigui, l'administració pot requerir que s'hi mostri i es demostrï que:

- Els components de l'escenari han estat fabricats amb elements homologats (n'hi ha prou amb ensenyar el certificat del fabricant de l'escenari).
- Que el muntatge de l'escenari ha estat efectuat correctament. Aquesta verificació es pot fer de 2 maneres: mitjançant una inspecció per part de l'enginyer/a municipal o demanant que un despatx d'enginyeria extern certifiqui que el muntatge s'ha efectuat correctament.

En aquest cas, el cost de la certificació va a càrrec de l'entitat organitzadora. El cost de les certificacions oscil·la entre els 150€ i els 500€, segons el volum i la complexitat de l'estructura a certificar.

L'exemple de l'escenari és fàcil per entendre el procediment, ara bé, posa de manifest la **dificultat de certificar una estructura de circ**. Sovint les estructures de circ han estat creades i construïdes per l'artista o la companyia. I sovint és així perquè son peces fetes a mida i personalitzades en cada cas.

Això, pensant en les possibles peticions de certificació, obliga a, si es construeix una estructura a partir de diversos materials, tenir els certificats de fabricació de cadascuna de les peces en què s'indiqui el tipus de material que és, la seves capacitats i limitacions de pes i suport i de tensions. I un cop construïda, cal que un despatx d'enginyeria certifiqui els detalls d'aquest element. L'enginyer/a, un cop visualitzades les fitxes tècniques de cada peça, no només n'emetrà un certificat de solidesa sinó que en redactarà una guia de muntatge, sempre amb el mateix procediment, que certificarà que la unió dels 2 conceptes: material i muntatge, permet certificar la solidesa de l'estructura.

LA SEGURETAT I L'HOMOLOGACIÓ D'ESTRUCTURES

Reviseu els vostres materials i, si no ho heu fet, invertiu en aquest TRÀMIT DE CERTIFICACIÓ que portareu sempre amb vosaltres i que us donarà tranquil·litat i seguretat.

Es pot donar el cas que una administració, tot i tenir aquest document, vulgui que l'enginyer/a vingui fins al lloc concret del muntatge i el certifiqui *in situ*. En estructures petites no sol passar, però en estructures de gran format així com en carpes és quasi segur aquest requeriment de certificació.

Si per alguna raó, la certificació no fos positiva, ja sigui la realitzada per l'enginyer contractat o per l'enginyer/a municipal, l'actuació NO es podria fer de cap manera. Amb aquesta finalitat, la **llicència d'activitat** inclou unes clàusules que, de forma expressa, indiquen la derogació automàtica de la llicència en cas de no complir cap dels requisits tècnics.

Documentació amb informació addicional sobre certificacions i muntatges d'estructures:

[Informe sobre criteris tècnics per a la Gestió d'espectacles públics temporals.](#)

LA SEGURETAT i L'HOMOLOGACIÓ D'ESTRUCTURES

Busca i troba un bon enginyer/a professional

Hi ha un bon nombre de despatxos d'enginyeria especialitzats en fer aquests tipus de memòries, redactar plans i elaborar certificats de solidesa. Avui és un encàrrec comú, tot i que és una feina relativament nova en el món cultural. La majoria d'enginyeries han obert serveis específics per al nostre àmbit però cal assegurar que escollim algú que hi està familiaritzat. Sobretot quant a la certificació de les petites estructures.

Aquí en deixo unes quantes:

- EPROJECTA
www.projecta.cat
- RISC ZERO
www.risczero.cat
- VALLCORBA ENGINYERS
www.vallcorbaenginyers.com
- URBANTEC
www.urbantec.cat
- GUIA ENGINYERS de BCN
www.enginyersbcn.cat ●

LES ADMINISTRACIONS

La normativa que empara tot el que hem descrit fins ara és la normativa d'espectacles, activitats recreatives i establiments públics.

Es tracta d'una normativa general vigent que dona molta autonomia als ens locals, és a dir, als ajuntaments. Això té una cosa bona i és que només en grans muntatges o esdeveniments cal tenir l'autorització de la Generalitat i n'hi ha prou amb la de l'ajuntament implicat. La cosa "dolenta" és que cada ajuntament, i de fet és així, fa una interpretació de la normativa i dels marges que se'n deriven, i això comporta que per autoritzar un mateix muntatge, entre un ajuntament i un altre pugui haver-hi diferències a l'hora de revisar la documentació i demanar uns requisits o uns altres.

La llei els ho permet i s'hi pot discutir però no gaire. ●

PLA DE RISCOS LABORALS (PRL)

El pla de prevenció de riscos laborals és el conjunt d'activitats i mesures adoptades o previstes en totes les fases de la nostra activitat amb la finalitat d'evitar o disminuir riscos per a la salut derivats del treball. Té l'objectiu d'aconseguir el major control possible sobre els riscos que genera l'empresa, entenent per risc aquelles coses que poden suposar pèrdues humanes i materials.

Arribada, muntatge, actuació i desmuntatge

En el cas que ens ocupa, companyies dedicades a l'exhibició d'espectacles davant de públic, el PRL ha de contemplar també —i sobretot— tot el que pot afectar a la salut de l'espectador mentre es realitzen les feines de muntatge i desmuntatge (sobretot quan això té lloc a la via pública) i durant l'execució de les funcions.

Els espectacles de circ contenen, a més, un risc afegit a conseqüència de l'ús d'aparells, estructures i altres instal·lacions escèniques no habituals —com ara trapezis, ponts, boles, plataformes, etc.— que formen part activa (en moviment) de l'espectacle i que, per tant, poden escapar-se d'un control inicial d'ubicació.

PLA DE RISCOS LABORALS (PRL)

Riscos i accidents *in itinere*

Una tipus d'accident molt comú i que cal preveure especialment és el que s'anomena **accidents *in itinere***, que són aquells que pateix una persona treballadora en el trajecte habitual entre la feina i la llar o a l'inrevés. Just llegint això ens ve al cap que, precisament, la tipologia de la feina dels artistes inclou un munt de desplaçaments d'aquest tipus. Amb una casuística especial: cada actuació comporta una itinerància i aquesta no és mai igual cada dia perquè els trajectes són sempre diferents. I els artistes passen molt de temps *in itinere*.

Cal prendre precaucions, per tant, perquè aquestes itineràncies en vehicle —furgonetes majoritàriament— no suposin cap perill potencial.

A l'hora de redactar el nostre PRL, hem de dedicar un espai concret a prendre les mesures *in itinere*, que són de sentit comú, però que elevades a la categoria de norma poden ser-nos molt útils:

- Mesurar bé els trajectes a fer per arribar a cadascuna de les actuacions.
- No consumir alcohol ni drogues.
- Evitar conduir amb excés de fatiga o son. Establir clarament els rols i els torns de conducció, abans i després de les actuacions en funció dels trajectes.
- Assegurar el bon estat de la mecànica general del nostre vehicle. No és només un vehicle, és l'eina essencial que ens du fins al lloc on podem realitzar la nostra feina i, posteriorment, facturar-la.
- Calcular bé els temps per no tenir pressa a l'hora d'efectuar els desplaçaments.
- Planificar bé les rutes. Tant les d'anada com les de tornada.
- Preveure circumstàncies que poden alterar la nostra planificació de viatge: climatologia, densitat de trànsit, obres o altres accidents.

Tenim molt integrat que els desplaçaments formen part de la nostra rutina professional, però només amb una visió de conjunt de tots aquests elements aconseguirem que els nostres trajectes *in itinere* no suposin un risc afegit.

El pla de prevenció de riscos laborals ha de ser un document adequat i personalitzat en cada cas i que ens ha d'acompanyar en tots els nostres desplaçaments.

PLA DE RISCOS LABORALS (PRL)

El PRL no és per “ensenyar-lo” sinó per “aplicar-lo” disciplinadament en clau interna. I és clar, per poder-lo aplicar, cal tenir-lo fet i interioritzat. Elaboreu el vostre pla. Encarregueu a una entitat especialitzada la redacció del vostre PRL que us permetrà sortir amb seguretat.

Annexos sobre PRL

Documents:

- DOCUMENT I RECURSOS SOBRE PREVENCIÓ RISCOS LABORALS
elaborat per la Diputació de BCN.
- DOCUMENT DEL PRL
elaborat per l'Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya.
Un document entenedor, ben estructurat i que encaixa en molts aspectes amb el que necessita una companyia de circ.
- DOCUMENT DE RISCOS LABORALS
Elaborat per l'Institut del Teatre.

No es correspon en aquest manual però no vull deixar d'apuntar que, cada cop més sovint, es demanen els corresponents certificats d'estar al corrent amb l'Agència Tributària i amb la Seguretat Social, així com una declaració responsable que totes les persones intervinents es troben en situació laboral reglada segons l'ordenació vigent. ●